

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovoltjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi božičnih praznikov izide prihodnji list v četrtek.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca poteče naročnina na zadnje četrtletje 1876 in naš list stopi v deseto leto svojega javnega delovanja. Prosimo, da ne le vsi stari gg. naročniki ob pravem času naročnino ponové, nego, da naš list tudi v one narodne kroge spravijo, kamor do zdaj nij prodiral, ker le potem bode mogoče tudi listu samemu boljše biti in duševno bogatejšim.

„Slov. Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za celo leto	13 gld.	— kr.
Za pol leta	6 „	50 „
Za četrt leta	3 „	30 „
Za en mesec	1 „	10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za celo leto	16 gld.	— kr.
Za pol leta	8 „	— „
Za četrt leta	4 „	— „
Za en mesec	1 „	40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr.
Po pošti sprejemana „ „ 3 „ — „

Administracija „Slov. Naroda“.

O božiči.

In zopet je prišel današnji lepi dan, ob katerem krščanstvo praznuje lep praznik miru in sprave, praznik prihoda nebeškega odreše-

nika na ta svet, polni strasti in razpora, boja in nepokoja.

In kako nahaja ta praznik vesoljni politični svet? Pač miru ne nabaja nikjeri, strašno mnogo pak zatiravane pravice, ki željno pričakuje, da bi jej došel odrešenik osvoboditelj.

Mej vsemi velikimi narodi pak je sigurno baš slovanski narod oni, ki ima največ trpinov, čakajočih odrešenja, upaj očih osvobodenja.

Prvi in največji mučeniki so naši bratje pod Turčijo. Njim se odrešenje uže bliža. Uže sedé možje skupaj, ki ukreplejo o izboljšanju njih osode, in čeravno njih misli in težnje jako narazno hodijo, v tem so jedini pred svetom, da tako ne sme ostati kakor je bilo.

O nas, o naših željah in upanjih denes nečemo govoriti; znane so tudi. Le prepričanje naj izrekamo, da je v našem narodu dan današnji mogočno naraslo veselo upanje, da se končno i mi Slovenci rešimo iz zdanjega stanja negotovosti glede svojega narodnega obstanka in narodnega razvitka kot Slovani; da pa nas mora to upanje k živemu delovanju bodriti, katero bode storilo, da bodemo veliki dan, svojega političnega prerajstva res tudi sami zaslužili in se ga tem bolj veselili.

Morda nij nič odveč, če baš ob današnjem velikem prazniku izrekamo veselje, da nas Slovence v domačem taboru nahaja jedinstne in složne. Naj tako ostane tudi na dalje, naj nas vedno bolj veže sveta ljubezen do domovine, do naroda slovenskega in jezika naših očetov; nauk pak, ki smo ga iz baš preteklih časov in domačih borb vsi skupaj zadobili, namreč da le vsi skupaj, spoštujoči

mej soboj vsacega, kdor se hoče posvetiti narodnemu delu, le tako moremo do česa priti, ta nauk bodi globoko vtisnen pri vseh naših domovinskih podvzetjah.

Rusi in Poljaki.

Iz Rusije. [Izv. dop.]

Najnovejši in najvažnejši politični dogodljaj prošlega tedna je zaupnica poljskega mesta Varšave carju. Kakor Moskva predstavlja prvo mesto cele Rusije, tako je tudi Varšava mati vseh drugih mest ruske Polonije; ona je bila mati cele nekdanje poljske države, mogočne slovanske države. Na njo se je gledalo in se gleda, kaj tvori v političnem obziru. Za to Varšavska zaupnica zavzema za Moskvo prvo mesto mej vsemi zaupnicami carju, kolikor se jih je uže pošiljalo i se jih še pošilja našemu svitlemu vladarju. Moskva in Varšava, evo vam stolici dveh slavjanskih plemen, kateri sta si bili od ranih let historije slovanske sovražni na svoj gibelj, kateri si v prevažnem trenutku, v katerem se stroji milejša osoda Jugoslovanom, podajata bratski svoje roke, da bi skupno delali za občo svrhu Slovanstva. Adresa je podpisana od visoke aristokracije poljske, živeče v stolici, na obrežji vislanskem; verovati smemo, da je njen vir čisti in ne prisiljeni, torej iskreni. Razmere mej Poljsko in Rusijo se bodo na ta način skoro popravile, vse disonance zliše se bodo v en blagovozvočni akord, katerega bodemo prozvali soglasje poljskega i ruskega plemena. I tako nam nij treba še posebno poudarjati, ka poljski rogovileži, živeči v Parizu in Londonu, kateri so pripravljeni služiti pod vsakim praporom, ne samo Napoleona III., no i krutejšega vraga

Listek.

Indoevropci in Semiti.

(Spisal K. Glaser.)

Ker se ravno sedaj odločuje najvažnejše vprašanje devetnajstega stoletja, boj mej iztočnimi Slovani in Turki, izmej katerih se prvi k indoevropskemu, drugi k semitskemu plemenu prištevajo, bode zanimivo slišati sodbo, katero je o teh pokolenjih izrekkel temeljiti poznavatelj staroindoevropskega jezika in slovstva, prof. Lassen. V svojej knjigi: „Indische Alterthumskunde, Leipzig 1867. I. 494—497“ piše ta mož sledeče: Posebna narava indijske dežele (Srednja Indija, poluotok, šteje sedaj 76.059 □ m., 240 milj. prebivalcev) in zgodovina njenih prebivalcev je indijski narod celo po svoje razvila; v njem se nam javljajo duševne zmožnosti azijskega naroda v prvotnej obliki. Bogatejši nadarjenost indoevropskega plemena, pouzročivši ve-

lika dela, pokazuje se nam kot najvišji in najvažnejši dar narave. Malo narodov na svetu ima toliko zmožnost samostojne omike; od drugih pokolenj samo Kitajci in Egipčani; od kavkaškega Indoevropci in Semiti. Zgodovina nas uči, da izmej teh dveh zavzima indoevropsko prvo mesto, ker se pri Semitih duševne moči ne razvijajo tako harmonično, kakor pri Indoevropcih; strast, močna volja, individualnost in bistra pamet odlikuje Semita; razmer sveta do človečanstva Semit ne more ločiti od razmer sveta do svoje osebe; objektivno si ne more ničesar predstavljati: njegovo mišljenje je subjektivno in samopasno. Njegovo pesništvo je lirčno in izražuje veselje in žalost, ljubezen in sovraštvo, občudovanje in zaničevanje; zbirke arabskih pesnic to spričujejo. Če pesnik razširi krog svojega mišljenja, stori to samo zavolj tega, da bi svoje pleme kot individno drugim v nasprotje postavil. Epos, v katerem se osoba pesnikova predmetu umika, se mu ne posreči; še manj

je kos dramatični poeziji, v kateroj se mora pesnik še bolj samega sebe znebiti. Indoevropci imajo še zraven lirčne druge vrste pesništva; samo ti imajo narodno dramo, samo ti so ustvarili velike junaške pesni, ki v pravljici shranjena sporočila o velikih delih starih časov v krasnej obliki potomcem predočujejo, in razlagajo, kako je to ali ono ljudstvo o posvetnih rečeh mislilo: to je pesniško delo celega naroda. Semitu ne manjka predmeta za epos, ne manjka mu pravljic, ki jih tudi pesniško lepša in razširja, pa tega ne stori, da bi jih v lepo celoto zedinil; posamezne pravljice shranjuje kot najstaršo zgodovino v svojem spominu. Od drugih lepih umetnostij mu najbolj ugaja muzika, v kateroj se nemirna duša izražuje.

V kiparstvu in slikarstvu so se le Indoevropci mojstre pokazali, pa še mej temi ne vsi narodi.

Tudi modroslovja manjka Semitom, ki so se glede te vednosti pri Indoevropcih vgnjez-

slavjanskega juga — Turkov, i volče solze nekaterih avstrijskih fantastov v Krakovi in Lvovu, podajočih svojo bratsko roko Magjarom, nemajo za naše Poljake in sploh za našo gospodarstvo nikacega značenja, i ga tudi imeti ne morejo v prihodnosti, če se toki krvi znova polijejo na slovanskem jugu. —r.

Govor slovenskega poslanca g. Hermana.

V državnem zboru 6. dec.

„Ne bom se motil, je rekel, če trdim, da pretresovanje državnega proračuna davkoplačevalce vsako leto stane čez milijon gld. Saj jih je celo brezvspešna razprava o premembi politične uprave glede za to porabljenega časa stala skoraj 100.000 gld. Kako lahka bi bila obravnava in ne bi se nam bilo treba vsako leto toliko mesecev po Dunaju potikati (veselost), če bi se iz državnega proračuna izločile tiste reči, ki pravilno spadajo pod oblast deželnih zborov, ki bi jih veliko ceneje in pod nadzorništvom dežele tudi bolje in vestneje opravljali. Imeli bi potem v vsaki deželi le enega vladarja in deželnemu zboru odgovornega načelnika in namesto 34 le 17 edinstvenih, tedaj močnih deželnih vlad, in državnemu zboru bi ne bilo treba pritoževati se o trmastih namestnikih, ker bi se potem zanje nič več ne brigal. Notranje politične reče t. j. upravne, verske, šolske in narodne zadeve bi se potem obravnavale v deželnih zborih, kjer bi toliko hrupa ne delale, in imeli bi to dvojno korist, da bi država s svojimi velikimi državnimi nalogami ne imela strankarske vlade in da bi se jej tudi glede notranjih političnih vprašanj ne bilo treba ravnati po migljajih vnanjih držav. Jasno je, da bi pod takimi samostojnimi vladami dežele kolikor mogoče cvetele in da bi se vsled tega vkrpila tudi država. Če pretresamo značaj in zgodovino Avstrije, bomo našli, da na eni strani imamo državo, na drugej pa samostalne dežele v tej državi, in da vse tisto, kar se je vmes vtaknilo ter hoče vse pogoltniti in se imenuje država nema pravega temelja.

Ta razložek je treba pred očmi imeti v porazumljenju naših državnopravnih zadev in v prevdarek, se li naše ustavne razmere strinjajo z bistvom Avstrije. Ker še le prilastovanje notranje uprave dežel dela državo in si je Dunaj to upravo prilastil, imenoval sem oni dan oficijelno državo dunajsko in ne po

krivici, ker centralizem obstoji v prilastovanju uprave. Graja, ki mi jo je takrat dalo visoko predsedništvo, bila je pretirana, ker sem o državi, o monarhiji vedno spoštljivo govoril in tudi vedno bom. O oficijelni državi bo to pa le tolikanj mogoče, kolikor se ta država drži mej nravnosti.

Če državni proračun še tako natančno preudarjamo, ga vendar ne bomo zboljšali; primanjkljaj bode čedalje večji, ker je državna uprava dražji, ki s svojim sistemom, t. j. s svojim obstankom dežel, od katerih živi, čedalje bolj slabi. Sistem je državo denarno preobložil, krajnih davkov po deželah nij zmanjšal, ampak jih je še zvikšal, uprave in zadržanja nij zboljšal, ampak še bolj spridil. Kaj je država storila za povzdigo tudi od one stranke nedavno tolikanj slabo popisovanih brezvladnih zmedenih zadev raznih dežel, katere hočejo uničiti? Nič! Te nadloge pa še ne postanejo bolje, če jih vlada proglašaja za pretirane, da bi ljudstvo pomirila.

Krivda je v sistemu in rešitev v odpravi njegovi. Prizadeval si bom to škodljivost vsestransko pojasniti, in to tem bolj, ker se skoraj vsi predgovorniki sučejo v kolobaru in se pritožujejo o slabih nasledkih, ki pa izvirajo iz sistema, na katerega se opirajo. Eden gospodov predgovornikov je sicer hotel državi ki je po svojem sistemu uže odgospodarila, zopet na noge pomagati s tatvino cerkvenega premoženja, z zakonskimi in samostanskimi postavami in s preganjanjem jezuitov. (Veselost na desni.) Kaj pa potem, če bode zapravljeno tudi cerkveno premoženje? (Veselost.) Tudi pogreša pri ministrih zadostno odločnost pri boju z deželami in s cerkvijo. Naj se potolaži, ker vsaj ve, da ga skoro nij bilo ministerstva ki bi bilo dežele, cerkev in narodnosti tako hudo prijemalo, kakor sedanje, ki se morebiti ravno zaradi tega toliko časa vzdržuje. Ne bom se tedaj spodtikoval nad ustavoverno stranko, ki se ravno vsled sistema obrani, ki je dostikrat ravno najboljšim ljudem zavezal oči.

Če si centralizem natanko ogledamo, nij nič družega, kakor brez privoljenja dotičnega deželnega zbora storjena in brez tega privoljenja nedopuščena odpoved pravic deželnega vladarja na korist dinasta dunajskega ali zamenja vladarja deželnega s cesarjem, se ve da uže precej star dinastičen greh, ki bi se pa dal in tudi moral brez posredovanja kakega tujega društva po zopet oživljenem deželnem

vladarju ozdraviti; ker ne cesar kot tak, ki se opira na skupno državo, ampak deželni vladar v družbi z deželnim zborom je gospod in lastnik dežele. Dežele so uže bile, še predno sta bila cesar in država, in bodo ostale ko države morda uže več ne bo. Dežele so deli in stebri države, one so glavna reč, in nij prav, da na Dunaji tako brezozirno, celo sovražno z njimi ravnaajo.

Silne pripomočke, je rekel neki ud gospodske zbornice, ki je trdil, da se pred časnikarstvom dunajskim uklanja, silne pripomočke bi bilo treba proti deželam napeti, če se nečejo ukloniti državnemu veličastvu. Pa kakšne pripomočke hočejo proti deželam še napeti, katere so uže dovolj topli s prelomljenjem dane besede in z zapadlimi pravicami, z obležnim stanom, konfiskacijami, zapiranjem, odpravljanjem sodnij, razpuščenjem deželnih zborov, nadležnimi volitvami itd.? Državno veličastvo! To je veličastvo dunajske birokracije, ki se redi ob potu dežel, katerih pravice pa misli, da sme z nogami teptati. Dežele, ki dneva težo in vročino nosijo, pač zaslužijo, da se pred njihovim veličastvom človek vsaj tako globoko vkloni, kako pred dunajskim časnikarstvom.

Centralizem deželam krivično jemlje pravice, in nasprotovanje, ki ga najde, priganja ga čedalje večji sili in uže iz upravnih ozirov k poravnanju vsih posebnosti, k prednosti enega naroda na škodo družih, tedaj k vednemu nasprotju s pravicami, posebnostmi in občutki narodov. Centralizem pridi vladarje in vladane, in od tod prihaja, da narodi imajo ministre centralistične države za hud princip in jih sovražijo. (Veselost na levi.) Koliko moč centralizem državi daje, priča njena sedanja slabost. Centralizem je kriv neslanega c. k. vladnega liberalizma, o katerem narodi nič vedeti nočejo.

Da jih mnogo le z nevoljo v tej visokej zbornici sedi, mnogo sedežev pa da je celo praznih, da se zastopništvo ljudstva ne opira na podlogo splošnje ljudske volje, da narodi in stranke vedno nad seboj lajajo, ima sistem na svojej vesti. Kaj je češko-pemski narod družega grešil, kakor da si ne pusti vzeti svojega deželnega prava? Ali je s tem zaslužil to, kakor ž njim na Dunaju ravnaajo, kar se mora naravnost malovredno (gemein) imenovati? (Nemir in oporekanje na levi.)“

(Dalje v prilogi.)

dili. Njihovo mišljenje zavzima v takej meri njihovega duha, da si ne morejo samo čiste misli kot predmet predstavljati in splošno in potrebno od posebnega in slučajnega ločiti.

V svojem veroizpovedanju je Semit sebičnež in oduren; Jehova je samo Bog Hebrejcev, kateri sami ga poznajo; vsi drugi bogovi so celo krivi in se resnice celo ne udeležujejo; če neče biti Alah sam bog Arabcev, ampak si hoče celi svet podvreči, je ravno tak sebičnež; tudi on vsakemu drugemu bogu odreka pravico in resnico; ne zadostuje, da ga spoznaš; samo v tej obliki ga moreš čestiti, da je Mohamed njegov prerok. Po svojem nauku morajo biti Semiti intolerantni in nagnjeni fanatizmu; držijo se trdovratno svoje postave: to priča njihova zgodovina. Svetovna zgodovina pred Mohamedanci nij poznala narodov, ki bi se silo spreobračali druga ljudstva k svojej veri; Hebrejci nijso mogli po svojej veri Jehovo drugim narodom vsiljevati. Od

starih veroizpovedanj samo budaizem pozna misijone, ki pa so bili celo mirni. Stari narodi so sploh prizanesljivi in dopuščajo tudi bogovom drugih narodov veljavo zraven svojih in radi priznavajo občno jedro v raznih oblikah. Rimljane in Grke poznamo od te strani; tudi Ahemedi, izvzemši Kambiza, so dopuščali veroizpovedanjem enokopravno se razvijati v svojem kraljestvu, Brahmani so marsikaj tujega vcepili v svojo vero in še le takrat, ko so jim Budisti nevarni postajali, so začeli svoje nasprotnike preganjati. Prizanesljivost v verskih rečeh je vtemeljena v prostejšem mišljenju, ki se ne briga v tolikej meri za obliko. Da se to premišljevanje ne raztegne preveč, hočemo zunanje delovanje teh dveh velikih pokolenj s kratka razjasniti. Lastnosti semitskega duha, strast, trdovratna volja, neomejena vera na izključljivo veljavo, samopašen značaj dela Semite pripravne izvrševati velike in predrzne čine. Nagnjenje do predrznih pod-

vzetij, vztrajajoč pogum, brihtnost in bistra zmožnost, porabiti ugodne razmere in sredstev, pri tujcih najdenih, se poslužiti, so jasne lastnosti Feničanov in potem Arabljanov in kot vojaki, mornarji in predrzni kupčevalci so Indoevropcem do cela kos. Uže zgodaj so uravnane države z določenimi mejami osnovali; pa neokretno samosilje, robata samopašna volja jih je tukaj zaviralo; semitske državne osnove nijso tako dobro uravnane: postava ne prešine v dostojnej meri vseh Semitov.

V svojem boju z Indoevropci za svetovno vlado so onemogli; Indoevropci mogočno napredujejo in si zvananji in duševni svet osvojujejo: oni koprne po svetovnem vladarstvu. Mej njihovimi posameznimi panogami pa se nahaja velika raznovrstnost, utemeljena deloma po sedežih, deloma po zgodovinskih dogodjajih.

Predsednik govorniku seže v besedo: Govornika nijsem dobro razumel. Če je pa, kakor se mi dozdeva, rekel, da se mora obnašanje te visoke zbornice proti Čeho-Slovanom imenovati malovredno, moram to grajati.

Herman (nadaljevaje): Da si visoko čislam ta uže od nekdanj slavni narod, s katerim bi se morala Avstrija ponašati, moram vendar le reči, da je marsikaterega poniževanja sam kriv. Saj bi moral vendar le uže poznati okus dunajskih krogov. Če se njegovi najboljši možje, če se najplemenitnejše rodovine na Dunaji še za nekatere avtonomne službe vredne ne zde, zakaj jih pa voli? Saj je dovolj Chabrusovih, „trinkgelda“ željnih in prusaških mož, pa gospodarskega napredka, odpadnikov, ustanovnikov, puntarjev itd. Če češki narod take ljudi voli, naj bo prepričan, da se bodo njegove volitve na Dunaji potrdile. Umevno je, da o njem na Dunaji nečejo nič vedeti, ker znano je, da tistega ne ljubimo in se ga bojimo, kateremu bi morali biti hvaležni, pa smo mu storili krivico. Državnopravne zadeve naroda češkega ne zanimajo samo tega naroda, ampak vse tiste, katerim so naravna načela v državnem življenju draga. V tem so edini vsi poštenjaki vseh narodov, ki omenjeni narod občudujejo, in mu skazujejo svoje sočutje z iskreno željo, da bi bilo stanovitno, in da bi zmaga njegova kmalu konec storila pravičnemu njegovemu boju za svobodo in pravico. Saj zmaga tega naroda pomenja ob enem odrešenje tudi drugih narodov od more centralizacije. Centralistični sistem je v Avstriji zbudil mejnarodni prepir, ki jej sedaj tolikanj preseda. Oficijelna Avstrija nikdar nij hotela biti pravična slovanskim svojim narodom, katerim vendar tolikanj hvaležnosti dolžuje. Za zvestobo vračala jim je nehvaležnost, ter njihovim pravicam in čutilom nij prizanesla. S premislom je dopuščala, da so jim drugi narodi delali krivico, ter je napravila, da je ene navdajal srd, ene pa strah pred povračilom. Namesto da bi bila narode mej soboj spravila, jih je še razdvojila.

Po svojem prebivalstvu in geografični legi imela je Avstrija prvo dolžnost na pomoč hiteti zatiranim narodom na južni svoji meji. Pa Avstrija se ne more ganiti; bolna je vsled nepravčnosti svoje do narodov slovanskih, bolna vsled svojega sistema, bolj bolna in za vstavljanje bolj nezmožna kakor bolni mož (Turek) sam. Še taisto mrvico simpatij, ki si jih je bila v vstajniških deželah pridobila z velikimi žrtvami, je zopet izgubila. Slabost in sumljivost si še nikdar nijste src naklonile, in Slovani pa katoličani na jugu brez dvoma vedo, česa bi se jim bilo nadejati, če bi prišli pod vlado hiše Habsburške. Na eni strani v strahu pred svetom slovanskim, na drugej pa pred negotovo poželjivostjo po novih deželah, na Dunaji početkom o vzhodnjega vprašanja nijso imeli jasnega, naravnega cilja in konca. Od tod tista politika, ki je zdaj z eno, zdaj z drugo vojskovalno stranko bila zdaj prijazna, zdaj sovražna, ter žugala z žuganjem, ki se veliki vladi ne pristuje, in zdaj temu, zdaj onemu obetala svojo zvezo, ter se dala osobito le siliti in ničesa nij dosegla, kakor nezaupanje in mrzenje pri vseh. Avstrija je sedaj v nevarnosti, da se bo od nje prozročeno vzhodnje vprašanje rešilo brez nje, ali pa da jo bodo razdrobili, če se bode vtikala.

Ravno tako brez tolažbe je cerkveno politično ravnanje oficijelne države. Nezadovoljna z zmešnjavami v svojih svetnih zadevah, se utika tudi še v cerkvene, ki je nič ne brigajo

in o katerih nič ne ume. Tudi se pri točki „ministerstvo za bogočastje“ nasvetujejo resolucije, ki deloma pomenjajo preganjanje katoliške cerkve. To je treba pojasniti. V vsakem narodu so bili in so še zmirom posamezni nasprotniki cerkve katoliške. Splošnega preganjanja cerkve pa nikdar nijso pričeli narodi, ker le predobro vedo, da brez vere ne morejo obstati, in da zaničevanje zasluži narod, ki duhovne svoje zaničuje. Tako preganjanje pričelo se je vselej od zgoraj, od kraljev, državnih gospodsk iz zapovedljivosti, lakomnosti, nenravnosti... Naravnost poudarjam, da govorim splošno. Nekdanj so katoliško cerkev zatirali z ognjem, mečem, zdaj jo zatirajo s postavami. V ta namen si naroče liberalne ministre in z njihovo pomočjo liberalne zbornice, katerih od večine sklenjeni sklepi, kakor pravijo, se morajo potrditi, ker jih hočejo potrditi. Hočejo li kralji ob enem biti papeži in hočejo mar liberalne zbornice vladarje svoje narediti za papeže, da v svojo last dobe tudi papeževo oblast? Večini sedanjih princev manjka prave državniške odreje; — pa pazijo naj, da tudi oni ne padejo; ker od časov proroka Samuela sem še nijsem nobenega videl, da bi bil srečno končal, ki se je s cerkvijo sprl.

V Avstriji cerkvi sovražni liberalizem nij bil prav udomačen in nam je bil še le po tistem državniku pripeljan v deželo, ki sedaj ples kaže angleškim zlahtnim gospem in gospicam. (Veselost.) Z rohnenjen proti 25 škofom dalo se je znamenje k štčuvanju proti katoliški cerkvi. Katoliška duhovščina je še od tlej tako črna in ničvredna. Dotlej se je o služabnikih cerkvenih govorilo s tistim spoštovanjem in prizanašanjem, ki ga ta mnogobrojni, potrebni, koristni in vestni stan zasluži in po pravici zahteva. Zdaj pa je novosegneti državi katoliška cerkev brez vseh pravic (vogelfrei) in vsak fakir si sme brez kazni v njeno obleko čevlje obrisati. (Veselost na levi.) Kdo zamore naštetih vse britkosti in pohujšanje, ki ga je oficijelna država prouzročila s svojim zgledom, s svojo vnevarnostjo proti zločinstvom do cerkve, s svojimi postavami, ki jih zaporedoma vleče na dan, da jo v verige kuje in ponižuje, njo, ki je njena najkrepkejša podpora, njena največja dobrotnica.

Nehvaležnost oficijelne države do katoliške cerkve je ravno tako črna in neumna, kakor je bila in je še nehvaležnost do neke znane vnanje države in do lastnih narodov, ki so jo v hudih časih rešili. Nič se nij zabranilo ter se ne bo, in če se s cerkvijo nij še hujši ravnalo, temu nij krivo pomanjkanje volje ampak pomanjkanje poguma. Pri državni praktiki pa, ki je barbarskemu kulturoborcu, kateri pri vsem pravem svetu srd vzbuja, na ljubav zatajila načelo legitimnosti: in pogodila se s puntom, ki nij prvokrat narodov speljala na polska tla upora, potem jih pa zapustila, treba se je vsega bati. Slaba vest tega sistema hude zadrege prizadeva g. ministru bogočastja, kateremu naklada težko nalogo ob enem biti liberalnemu in konservativnemu. Toliko se zamore reči, da je ta ekselencija, odkar je po nekem najpokornejšem predavanju cerkev vsled neke znane verske resnice vsa drugačna postala, in mi tedaj več ne v prvotnej, ampak v čisto novi cerkvi živimo, v razdevanju te nove, po čisto birokratičnem stališču rojene Stremajerjeve in Lehmajerje cerkve uže precej storilo. (Veselost.)

L. 1866 je cesar deželi, kateri je za edinost v veri kaj mar, potrdil postavu, ki varuje

to edinost. Zamorec t. j. dežela, je svojo dolžnost storil, in g. učnemu ministru se je nedavno peščici protestantov na ljubav zljubilo to deželno postavu konfiscirati. Da je bilo vsled tega prebivalstvo one dežele brez potrebe hudo razburjeno, za državo pač nema posebnega pomena; vprašati pa se moramo, kako da moremo pri takih okoliščinah dežele še delati deželne postave, in kdo bode za cesarjev podpis še kaj dal, če jih sme vsak minister konfiscirati, in čuditi se moramo, kako lahko državno veličastvo dunajsko cerkvi in deželim klofuto za klofuto daje, bodi si tudi samo zato, da svojo poljudnost nekoliko prenovi; ali ministra, čegar stol se uže maje, obdrži, bi se li bilo moglo kaj takega zgoditi, če bi bil vladar omenjeno postavu podpisal kot grof Tirolski, ne pa kot cesar?

Ko se je nedavno cesarju razodelo, zakaj da visoka zbornica z vlado nij zadovoljna, obžalujem, da nihče cesarju nij povedal, kako nezadovoljni so narodi z vlado in z državnim zborom. Če bi se bil prenehlejš verskega postavodajanja naznamoval za uzrok te nezadovoljnosti in razodelo kopnjenje po kaki klosterski postavi, moram reči, da ljudi vse kaj drugega boli. Zlasti samostane naj bi država pustila pri miru, spominjaje se, kako malo časti si je pridobila, ko je svoje dni stikala po samostanih, po zaprtih nunah, mnihih in ušlih judovskih deklicah. Težko se nahaja dežela, kjer bi se tako brezumno vladalo, če se sploh o vladanju se sme govoriti. Cerkev naj bi se v boj spustila in državno oblast, ki se prevzema, ki pa vkljub temu ali prav za prav ravno zaradi tega nema nobene veljave, prisililo, da se zopet drži mere.

Če bi se bilo vkljub pravni puščavi, v katero je sistem pripravil oficijelno državo, reklo, da ga nočejo popustiti, bi se mi taka trditev zdela obrekovanje. Tega ne morem verjeti, ker bi bila taka trma nenaravna, državno neprevidna in brezsrčna. Tudi zato tega ne morem verjeti, ker menda veste, da so pravice in dolžnosti vladarjev in vladanih obojestranske, in da smejo narodi zahtevati, da se pametno in pravno vladajo, ker imajo tudi čut in ne postanejo tem zvestejši, čem bolj se trpinčijo, ker nijso dolžni poprijeti se neprilicne samovoljne vstave, in ker pogodba z njimi nij milost, ampak dolžnost mogotcev. Prepričan sem marveč, da so v merodajnih krogih pripravljene za porazumljenje; prepričan sem pa tudi, da se tudi ustavoverni sploh od zgoraj zažejeni spravi ne bi ustavljali, zato mi pa tudi ne pride na misel samo njej očitati krivdo netolažljivih naših razmer. Ker si ne morete na vnanjem pridobiti src, pridobite si jih vsaj pri lastnih narodih.“

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. decembra.

Finančni odsek *gospodske zbornice* je imel sejo, v kateri so udje te zbornice živo tožili o slabem gospodarstvenem stanju, v katerem se nahajamo.

Cesar se bode po praznikih vrnil iz Pešte na Dunaj, kamor pridejo tudi ogerski ministri, da se bode pogajanje zaradi nagodbe na novo začelo.

Vnanje države.

Magjarski in nemški časniki *Srbijo* ljuto napadajo zaradi znanega strela na ladijo „Maros.“ Vsa večja magjarska glasila „Hon“, „Ellönör“, „Egyetertes“ itd. so zato, da naj avstro-ogerska vojska posede Belgrad, zlasti tvrdnjavo. To bi bilo, pravijo,

jedino pravo zadostenje. — Tudi oficijalna „Wiener Abendpost“ prinaša noto kneza Wredeja, ki jo je izročil bil zarad „Radetzkega“ in v katerej je žugal, da si bode naša monarhija sama pomagala, če se enakega kaj napada ponavlja. Streljanje na „Maros“ je tako žalostno ponovljenje. Zato je stvar resna.

Rumunska vlada je v senatu odgovarjala na neko interpelacijo o vnanjeh politiki v skrivnej seji.

Iz **Rima** se piše poljskemu „Czasu“, da se uže priprave delajo za slučaj, ko bi papež umrl in bi se naslednik volil. Kardinali bodo vsi skupaj tačas v Vatikanu s svojo navzočnostjo inponirali, ko bi se italijanska vlada hotela vmešavati.

Iz **Aten** se poroča da vsak dan mnogo Grkov izseljuje se iz Epira, Tesalije in Macedonije v Grško ker se boje turškega nasilja. Turki namreč vse poberó za davek, živino denar, živež itd.

Nemški državni zbor v Berlinu je 22. decembra zapiral sam cesar Vilhelm. V prestolnem govoru je dejal, da bode državni zbor, kadar se zopet snide, samo mirna dela notranjega razvoja delati mogel. Tek obravnavanj oblasti evropskih o orijentalnem vprašanji dajejo upanje, da se bode prizadevanju cesarjevemu in miroljubivim spravljivim namenom onih velevlastij, ki so neposredno udeležene, posrečilo, vprašanja tako rešiti, da se obstoječe dobre razmere ne bodo motile. Cesar bode tudi dalje prijateljsko, ne-sebično posredoval.

Dopisi.

Iz Celja 21. decembra. [Izv. dopis.] Naša čitalnica je po dolgem počivanji nam v radost zopet oživela. Pretečeno nedeljo, 17. decembra, napravila je dokaj lepo veselico s petjem, dramatično predstavo, tombolo in plesom, ter tako naredila močen korak v novo življenje. Da se je pri tej veselici program razširil, zahvaljevati se je najbolj nekaterim mladim novim močem, ki so se pri igranjih močno trudile, hvalevredno dobro igrale in se za prvič dobro obnesle. Predstavljale ste se igri: „Gluh mora biti“ in „Sam ne ve kaj hoče“ na občo zadovoljnost občinstva; posebno nam je zadnja dopadala ter vzbudila mnogo smeha. Odbor dramatičnih predstav je pa tudi pravo zadel, da je izbral te igri za prvo predstavo. Pohvalo zaslužijo tudi pevci, kateri, dasiravno se še ne vadijo dolgo, so nas vendar jako očarali. Mej pesmami so nam najbolj dopadale: „Slovo“ in „Rožica“.

Ako se bo v naši čitalnici tako pridno delovalo za veselico, kakor se je pri zadnji, ter z dramatičnimi igranjimi in petjem nadaljujemo, smemo upati, da si bomo privabili s tem še mnogo novih udov. Čitalnica bo vsled tega popolnem oživela, krepka postala, in nadejamo se, da bo tako imela s časom lepo bodočnost.

Žalostni moramo biti, ako se ozremo v preteklost, ter ogledamo zgodovino naše čitalnice. Bili so žali Bog časi, ko se živa duša nij brigala za to, dolg čas in mlačnost vladala sta dolgo tu, temni oblaki so jo pokrivali in neprijetna sapica pihljala je po njej, in navzlic temu se vendar nij našel dolgo časa usmiljen človek, ki bi jo bil rešil tega jako žalostnega položaja. Za hrbtom najdemo tudi, da še celo odborniki in nekateri krstni botri obiskali so čitalnico le takrat, kadar uže nij bilo drugače mogoče; v časnikih pa smo čitali o njej le redkokrat. Res je, da so bile razmere jako čudne, kakor so tudi nekoliko še zdaj. Ravno zaradi tega je bilo pospeševanje in marljivo delovanje toliko potrebnjše.

Iz Kranja 22. dec. [Izv. dop.] Ker „Slov. Narod“ rad odpira svoje predale tudi

šolskim novicam, zato hočera tudi jaz od tukaj jedno poročati in ta je: bivši nadzornik Kuster je odstavljen. Ta novica bo vse učitelje pri nas jako močno razveselila. Uže takrat, ko je bil za nadzornika imenovan, vprašal je „Sl. Narod“: ali niste boljega imeli? In res, tačas ko je bil nadzornik za poskušnjo, slabo se je obnesel, slabo je gospodaril, za to se mu je zdaj zaklicalo: Proč z mesta. Pa preziraje vse drugo, je bila velika nepravilnost tudi ta, da je ta nadzornik kot učitelj učencem prosto dal kak dan, ko je šel nadzirat, zato je pa pa včasih cel teden šolo imel. Otroci so tedaj sedeli v šoli 33 ur in nekateri, ki so imeli še posebno uro 35 ur. Ali se je potem čuditi, če mladina peša; šola je potem zares hiralnica. Z odstavko tega nadzornika je tudi ta nepravilnost odstranjena, vlada nam je enkrat ustregla.

Novo imenovani nadzornik je Kranjski profesor Pirker, brat ljubljanskega P. On je miren mož, uže dalj časa na šolskem polju delujoč in tukaj priljubljena osoba; učitelji bodo precej zadovoljni, ker novi nadzornik bo gotovo delal tako, da do koristil učiteljem in ljudske šoli, in da popravi, kar je prejšnji nadzornik slabega storil, ki je le nasprotoval učiteljem in zaviral šolski napredek.

Domače stvari.

— (Nova vladna svetovalca.) Uradni list prinaša novost, da je minister Lasser imenoval g. Avgusta Fladunga okr. glavarja, in vodjo prezidijalne kancelije dalmatinskega namestnika (Rodiča), g. barona Pasotini-Juriškovića, za vladna svetovalca v Ljubljani. Kako da poslednji, s svojim slovanskim pridevnim imenom, vendar še iz Dalmacije v Ljubljano pride, to nam še nij razloženo. — Da g. pl. Wurzbach, ki je menda uže delo svetovalčevu opravljal, nij imenovan, to tudi opažajo oni, ki o tem govore po Ljubljani.

— (V čitalnici ljubljanskej) gospo denes ob 11 dopoludne delé 50 šolskim otrokom vso novo obleko.

— (Čitalnica v Kranji) ima dne 24. t. m. občni zbor v čitalnični dvorani h kateremu uljudno vabi vse častite ude

Odbor.

— (Kateri bo iztožil?) Piše se nam iz Središča: Neki kmet je imel njivo zelja nasajenega, na katero so ga pa zajci prav pridno hodili jest. On si zdaj misli, kako bi bilo napraviti, — streljati in loviti jih je prepovedano, kjer je imel neki gospod ta lov v najemu. Ko je zelje zrelo bilo, poseka ga, le eno glavo z najvišjim kocenom pusti in njo izotli, to otlino pa z močnim duhanskim tobakom napolni. Okolo pa obloži kamnenih plošč, da bi lažje zajci do zelne glave dosegli, kadar pridejo jest. Zajci pridejo in začnejo to glavo glodati, pa komaj so nje nekaj objedli, so uže začeli kihati, kjer jim je tobak prišel v nosnice, in pri tem kihanji so pa z glavami na kamnite plošče treskali in po tem kihanji so si glave potolkli in v malih urah je več mrtvih zajcev okolo zelne glave ležalo. Primeri se pa, da najemnik tega lova to najde in gre kmeta tožit. — Kmet pride pred sodnijo, vprašan, kaj da je z zajci storil? odgovori: zelje nij bilo za zajce nasajeno, tudi njim nijsem rekel, tobaka nosljati, vsled tega jaz tudi nijsem kriv, da so kihali in se pobili. Nasprotno je pa, da so zajci kakor samomorilci kazni vredni. Zdaj pa bom jaz vas, kakor najemnika

lova, za tobak tožil, katerega so mi zajci pošnofali.

— (O javni varnosti) v Trstu piše „E.“: Pri nas v Trstu je ta grda laška šega tako v navado prišla, da človek o belem dnevu nij varen življenja. Bilo je 12. t. m. ko je neki gospod držal nekega fanta, ki mu je hotel denar v cerkvi iz žepa ukrasti in ga dal straži blizo cerkve, da ga zapre. Straža pelje tatu v ječo zraven kanala; kar naglo se nabere velika množica malovrednih postopačev, kakor je v Trstu navada ter začno na stražo kričati: „Spusti ga!“ Ko pride stražnik na ru-deči trg, pride mu stražnik Košir na pomoč, ki je teško hudobneže odganjal, da nijso vzeli ujemnika. Množica se vedno množi, tat leže na tla in neče dalje, zdaj čuti stražnik Košir, da je zaboden v desno stegno. Eno minuto potem je bil zopet str. Martineli z bodalom zaboden v hrbet, mej tem pa je tat ušel. Davkarski uradnik Miani vidi, kam je tat ubegnol, pokaže ga magistratovi straži Gerolinu in ko se je to zgodilo, uže je zopet nekdo zabodel uradnika. Gerolin potegne svoj meč, zgrabi morilca in ubrani, da ga nijso drugi malopridneži odtrgali, ter ga pelje v ječo. Uradnik je smrtno, druga dva lažje ranjena. Morilca so potem peljali v bolnico, in ranjeni so ga precej spoznali, on je Lah iz videmskega okraja ter ima še le 20 let. Tatu in še druge štiri tovariše je zaprla policija kmalu potem. Vse hudo iz Italije prihaja, ali bi ne mogla vlada zabranjati, da tako nevarni ljudje ne bi krdeloma v Trst zahajali? Čujemo, da je policija veliko število Lahov iz Trsta i čez mejo odpravila. — Mrtvega nagega fantiča so našli tekoči teden v nekem grabnu blizu „Vile Neker“; kakor so zdravniki konstatirali, imel je uže tri tedne, nečloveško mater išče sodnija. — V blaznico je bilo sprejetih pretekli teden 7 oseb, ki so pamet izgubile.

— (Slovensko gledališče.) V petek 22. t. m. igral se je znan dvodejanski igrokaz „Zblaznela je“. Gledališče je bilo slabo obiskano, igralo se je pak prav dobro. Gosp. Schmidt (Harleigh) in gospodična Podkrajškova (Ana) polagala sta gorki čut v svoji igri, ter izpeljala nalogi z mnogim razumom. Ravno tako je g. Kocelj (doktor) vrlo stal na strani prvima, in z njim bi bili skoro najbolj zadovoljni, — ako ne bi morali registrirati zopet neko prav nadležno spodtikanje v govoru, — o katerem res ne vemo, ali mu je kriva natorna napaka, — ali pa slab spomin. — Gospodična Nigrinova (Nelly) se nekoliko ogreva na našem odru, in je simpatična, kakor se vidi, vsemu občinstvu, pa kar nam ponuja, to vse je še premalo premišljeno, premalo preštudirano, nezrelo. Upamo pak, da vidimo kmalo kaj boljšega od nje, talent ima gospodična, pa to še nij dovolj. Gospoda Šusteršič (Wilkins) in Trnovec (Lord Maxwell) bila sta nam prav po volji in obžalovali smo, da je bilo tako malo občinstvo navzočega. Opaziti moremo tudi, da je šepetalec včasih prav nadležen.

Poslano.

Za one, ki so na prsih in pljučah bolni.

Oni p. n. kupovalci, ki žele izvrstni snežniški želiščni alop, ki ga vsled oglasa glogniškega občinskega zastopa ddo. 27. januarja 1876 od leta 1855 samo jaz izdelujem, prav ega dobiti, naj od mene jasno zahtevajo: **Wilhelmov snežniški želiščni alop.**

Zapečaten originalna flaša po 1 gld. 25 kr., za zavijanje posebe 20 kr.

Glavna zaloga pri Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchenu.

Skladišča se oznanjajo pri anonsah, ki zdaj pa zdaj izhajajo po večjih časnikih.

Tržne cene

v Ljubljani 23. decembra t. l.

Pšenica hektoliter 10 gl. 20 kr.; — reš 6 gl. 70 kr.; — ječmen 5 gl. 20 kr.; — oves 3 gl. — 80 kr.; ajda 6 gl. 40 kr.; — pros 5 gl. 40 kr.; — kornuza 6 gold. 40 kr.; krompir 100 kilogramov 4 gl. 10 kr.; — fižol hektoliter 8 gl. — kr.; masla kilogram — gl. 92 kr.; — mast — gl. 82 kr.; — špeh frišen — gl. 62 kr.; — špeh povojen — gl. 75 kr.; jajce po 2 1/2 kr.; — mleka liter 7 kr.; govednine kilogram 48 kr.; — teletnine 54 kr.; — svinjsko meso 52 kr.; — sena 100 kilogramov 3 gl. 05 kr.; — slame 3 gold. 05 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gold. 50 kr.; — mehka 5 gl. 50 kr.

Dunajska borza 23. decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gl. 30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	30
1860 drž. posojilo	109	50
Akcije narodne banke	818	—
Kreditne akcije	134	10
London	125	70
Napol.	10	04
C. k. cekini	5	95
Srebro	114	60

Graške špiritne drože

dobivajo se vsak dan sveže (frišne) v prodajalnici steklenega blaga gosp. **Franca Kolmana** na glavnem trgu št. 236 iz prijaznosti do (378—6) **A. Schneiderja**.
Menj ko pol kilograma (1 funt) se ne prodaja.

Ohranitev zdravja

obstoji večidel v čiščenju in snažnosti sokov in krvi, ter v pospešitvi dobrega prebavenja. To doseči je najboljši in zdatnejši pripomoček:

Dr. Rosa oživljavno mazilo.

Dr. Rosa oživljavno mazilo zadostuje vsem terjavam najpopolnejše, ono oživlja celo delavnost prebavenja, ustvarja zdravo in čisto krv, in život pridobi zopet svojo prejšnjo moč in zdravje. — Ono je za vse boleznine prebavenja, posebno za zarinjnost teka, kislota se riganje, napihovanje, bruhanje, želodčni krč, zasliženje, krvavnica (zlato žilo), prenatlačenja želodca z jedili itd., gotovi in ozdravljivi pripomoček, kateri si je pridobil zaradi izvrstnega učinka v kratkem času splošno razširjenje.

Velika steklenica 1 gold., mala steklenica 50 kr.

Na stotine priznanjevalnih spisov je razpoloženi. Razpošilja se na frankovane dopise proti poštnem povzetku na vse kraje.

Gospodu **B. Fragnerju** v Pragi!

Jaz priznavam poln hvaležnosti in kot za sveto dolžnost, poročati, da mi je to od Vas poslano **dr. Rosovo oživljavno mazilo** za mojo sedem let trajajočo, hudo čutnično bolezen in slabo prebavenje izvrstno ozdravljevalo, ter da sem skoro popolnem zdrav.

Celo leto uže nisem mogel opravljati svojo službo, 6 mesecev ležal sem v bolnici na Dunaji, a vsi pripomočki bili so zastojni, jedino le ta črez vse najizvrstnejši pripomoček ozdravel me je strašnih in nepretrpljivih bolezninj. Tedaj najsrčnejša zahvala in prosim, da mi pripošljete še dve steklenici **dr. Rosovega oživljavnega mazila**.

Kajetan Strohmayr, l. r.

St. Egid v Neuwaldu (v s. Av.) 30. jan. 1874.

Glavna zaloga:

V lekarni **B. Fragnerja**, Kleinseite, na voglu Spornergasse št. 205 v Pragi.

V Ljubljani: pri lekarnih **Gabriel Piccoli**, **Erazmus Biršiču** in **Josipu Svobodi**; **v Kočevju:** pri **Andreju Braunu**; **v Celovcu:** pri **dr. Hauserju**, lekarju.

Vse lekarnice v Avstriji, kakor tudi večidel materijalne štacune imajo zaloge tega oživljavnega mazila.

Tamo se tudi dobiva:

Praško univerzalno hišno mazilo, gotovi in poskušeni pripomoček za ozdravenje vseh prisadev, ran in oteklin po 25 kr. in 35 kr.

Mazilo za oglušenje.

Poskušeno in zaradi mnogo zdravniških poskušanj znano kot najgotovejši pripomoček za ozdravenje močno oglušeni, ter za pridobitev popolnem izgubljenega sluha. 1 steklenica 1 gold. av. velj. (63—12)

Pravo, nedišeče, okusno

Olje iz sala dorševih jeter

iz **Bergena** v **Norvegiji**,
frišno došlo.

Dobro zdravilo proti prsnim in pljučnim bolečinam. (381—6)

V flašah po 70 kr., z naukom, kako se rabi.

Pravo se dobiva pri **Viktorju Trakoczy**, mestni trg št. 4, lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani.

Vsem bolnikom, kateri bi v prav kratkem času bili radi rešeni od svojega trpljenja po tisočkrat dobro se izkazavšim zdravljenju, se branje slavne v 68 natisih izšle, 500 strani močne knjige: **Dr. Airy's Naturheilmethode** ne more dost priporočati. Cena 60 kr. avst. velj. dobiva se po vsakej knjigarni, ali pa proti pošiljanju 12 pism. mark po 5 kr. tudi direktno od **Richter's Verlags-Anstalt** in **Leipzig**. Spričevala, katerih je v knjigi veliko tiskanih, so porok temu, da nihče ne bo nezadovoljen položil te ilustrirane knjige iz rok. Vspehi govore! (330—5)

Posestvo

je iz proste roke po nizki ceni na prodaj nad **Medvodam** pri Ljubljani. Njiv je kaci 10 oralov, drugega pa nad 40. Na posestvu je tudi malin pa kajža, kakor tudi 1 magazin. Tudi sadja je veliko, ker je velik vrt zraven. Natančneje se izve pri gosp. županu v Medvodah. (410—2)

Rabi se uže več ko
1 1/2 milijonov komadov.
Črez 150 častnih priznanj.

Na Kranjskem jedina zaloga
pri (174—16)

Franju Detterju,

glavni trg, št. 168 v Ljubljani.

Po določenih fabričnih cenah.

5letna garancija s certifikatom.

Najnovjši italijanski godbeni instrument je od vseh godbenih avtoritet priznana

Ocarina

Ocarina

na kateri celo vsak nevešč človek uže po nekoliko urah vaje lahko igra najlepše komade Neizrečeno melodični in dobro doneči glas dela ocarino za priljubljen godben salonski instrument, in ker je tako neznanstvo po ceni, ima vsakdo ugodno priliko, narediti si prijetno zabavo. — Cene so z navodom vred

Št. I	II	III	IV	V	VI	VII
gl. 1.—	gl. 1.50,	gl. 2.—	gl. 2.50,	gl. 3.40,	gl. 4.40,	gl. 5.40.

Št. IV. in V. ubrani za spremljevanje z glasoviro. — Dobiva se edino le iz skladišča

Blau & Kann, Dunaj, I., Babenbergerstrasse 1.
Pošilja se proti povzetju. Razprodajalec rabat. (406—1)

Nova slika.

Izšla je v Beču velika in umetniški izvedena slika

Srbski vojskovodje v srbsko-turškem ratu.

Milan M. Obrenović IV. Nikola I. Petrović Njeguš.

Generali: **M. G. Černjajev**, **Ranko Alimpić**, **Franjo Cah** in **Kosta S. Protić**. — Vojvode: **Petar Vukotić**, **Božo Petrović**, **Ilja Plamenac** in **Mašo Vrbica**. — Polkovniki: **Horvatović**, **Orešković**, **Ilja Čolak-Antić**, **Teša Nikolić**, **Valdemar Beker**, **Milojko Lešjanin**. — Podpolkovniki: **Sava Grujić**, **Vlajković**, **Kosta Bučević**, **Gruja Mišković**. — Major **Paja Putnik** in arhimandrit **N. Dučić**.

Slika ima 22 verno po fotografijah narejenih lik z grbom Srbije in Črne gore.

Slika je litografiral **A. Šubert**.

Slika je 53 centimetrov visoka a 90 centimetrov široka.

Cena je sliki 1 gl. 20 kr.

Naročbine se pošiljajo na ovo adresu:

P. Janković, Wien, VIII., Piaristengasse Nr. 49.

Novci se pošiljajo v plačanem pismu, ali po poštnj napotnici; škomur je lažje, naj na correspondenc-karti javi, pa se nu bo s povzetjem poslalo.

Prepodavci, koji za gotov novec naroče najmanje 10 komadov, dobivajo komad po 1 gl. in franco pošiljanje.

Cena ove velike in umetniško izvedene slike je tako majhena, da jo vsak kupiti more.

Brez ove slike naj ne bo nijedna obitelj, koja se interesuje za rat Srbije in Črne gore s turško carevino. (349—17)

Svetinjo napredka pri Dunajske razstavi 1873.
Srebrno svetinjo Lincerske razstave 1875.

Visoko čislane duhovenstvu.

Stef. Berlyak, Drag. Berlyak,

meščan in cerkvenih paramentov
fabrikant

zlatovezka,

priporoča se za izdelavanje vsake vrste

priporoča se za izdelavanje baldahinov, zastav, stavnice za pevska, strelna, veteranska in požarna društva.

cerkvenih del,

kakor tudi

Ornati za apliciranje

talare, duhovenske suknje itd.

in to po najnižji ceni.

se sprejemajo.

Vezenine, za katere je tudi snov pridejana, sprejemajo se za montiranje in se izdeljujejo najskrbnejše, odgovarja se tudi na vsa naročila s poštnim povratom.

(373-4)

Tovarna na Dunaji VIII., Piaristengasse št. 7.

Zaloga " " I., Grünangergasse št. 6.

Za dame!

Prave kite

iz zdravih človeških las od 60 do 100 cent. dolge, polne in debele, brez vlog in brez primešanja umetelnih las, da da se češejo in peró. Za trajno in tresirano delo se jamči in cene so jako nizke, samo gld. 2.50 do gld. 6.

Naročbe na deželo se proti poprejšnji vpošiljavti muštra, proti povzetju urno in reelno izvajajo in nedostatno se rado zamenja.

Da je za komoditeto čest. dam priljubljenejši, ima podpisani tudi veliko zbirko specialitetnih las vseh barv in vrst. Dalje se tudi vsakovrstna lasna dela najcenejše izvršujejo in se stara za nova menjavajo.

L. Businaro, friseur,

(361-6) kongresni trg, nasproti „kazine“ v Ljubljani.

Za dame!

Prsne in pljučne bolezni

naj bodo kakoršne hoté, ozdravijo se najgotovjeje z

Wilhelmovim

snežniškimi zeliščnimi alopom,

ki je po zdravniških pravilih narejen od

Franca Wilhelma, lekarja v Neunkirchnu.

Ta sok se je na izredno ugoden način skazal proti boleznim v vratu in prsih, gripi, hripavosti, kašlju in náhodu. Veliko kupovalcev zagotavlja, da edino njemu se imajo zahvaliti za prijetno spanje. Posebno dober je ta sok kot varstvo pri meglah in ostrem vremenu.

Ker je jako prijetnega okusa, je otrokom koristen, na pljučah bolnim ljudem pa potreben; pevcem in govornikom potreben proti nečistemu glasu ali celo hripavosti.

Da je to res, kažejo mnoga spričala. — V dokaz navajam sledeča priznavalna pisma:

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu.

Böronie, pošta Königstadt, 28. februarja 1876.

Prisrčno hvalo Vašemu blagorodju, da ste mi poslali Vaš Wilhelmov snežniški zeliščni alop, čutim, da mi je ta alop pri mojej pljučnej bolezni dobro storil, prosim Vas torej, da mi še 2 flaši Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alopa po poštne povzetji pošljete. Z vsem spoštovanjem Vaš hvaležni

Franc Kozelka, učitelj.

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu.

Boskovic, 2. junija 1876.

Uljudno prosim, da mi s poštne obratom, kakor vzadnjič, dve flaši Wilhelmovega snežniškega zeliščnega alopa, tega izvrstnega zdravila, pošljete; moji zelo bolnej ženi je tako pomagal, da ga če še naprej rabiti. Priporočevaje se z visokim spoštovanjem

(392-2)

Morie Saxl.

Oni p. n. kupovalci, ki moj izvrstni snežniški zeliščni alop, ki ga uže od leta 1855 napravljam, pravega dobiti želé, naj vselej jasno zahtevajo

Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Poduk rabljenja se vsaki flaši pridá.

Zapečaten originalna flaša stane 1 gold. 25 kr. in se vedno frišen dobiva pri narejaju samem

Fr. Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu,

Nižje Avstrijsko.

Zad. lovanje se računa na 20 kr.

Pravi Wilhelmov snežniški zeliščni alop se dobiva tudi le pravi pri mojih gospodih jemalcih

v Ljubljani: Peter Lassnik,

v Postojni: J. A. Kupferschmidt, lekar; v Zagrebu: Sig. Mittlbach, lekar; v Celji: Baumbachova lekarna in Frane Rauscher; v Korminu: Hermes Codolini, lekar; v Gorici: A. Franzoni, lekar; v Gradci: J. Burgleitner, lekar; v Guttaringu: S. Vatterl; v Hermagoru: Jos. M. Richter, lekar; v Karlovcu: A. E. Katkič, lekar; v Celovci: Karel Klemenčič; v Kranji: Karel Šavnik, lekar; v Mariboru: Alojzi Kvandest; v Metliki: Alfred Matter, lekar; v Mozirji: Ivan Tribuč; v Ptujem: C. Girod, lekar; v Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekar; v Samoboru: F. Schwarz, lekar; v Trbižu: Alojzi v. Preat, lekar; v Trstu: J. Seravalle, lekar; v Beljaku: Math. Fürst; v Varaždinu: Dr. A. Halter, lekar; v slov. Bistrici: Ivan Janos, lekar; v slov. Gradci: Jos. Kaligarič, lekar. (391-1)

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.;
nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

sè železnim jodirom 1 steklenica 1 gold.

Da se ponarejevanju izogne vtisneno bode moje ime na vsakej steklenici.

(53-41) Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajske cesti v Ljubljani.

Pravi

Wilhelmov

antiartritični antirevmatični

kri čistilni čaj

(kri čistec proti revmatizmu in protinu)

je kot

zimsko zdravljenje

edino gotovo vspešno kri čistilno zdravilo,

ker so ga prve medicinske avtoritete

„v Evropi“

z najboljšim vspehom rabile in potrdile.

Odlično dober,

učinek izvrsten,

vspeh odličan.

Z dovoljenjem c. k. dvorne pisarne vled. sklepa. Dunaj 26. marca 1876.

Proti ponarejanju savaruje varstvena marka, ki je postavna. Dunaj, 12. maja 1870.

Varovan z najvišjim patentom nj. c. kr. Veličanstva. Dunaj, 7. dec. 1858.

Ta čaj čisti ves organizem; kakor nobeno drugo sredstvo preiskuje vse dele telesa in oddaljuje z notranjim rabljenjem vse nečiste, zalezane bolezenske snovi iz njega; tudi je učinek gotovo trajen.

Temeljito ozdravljenje protina, revmatizma, otročjih in zastaranih trdovratnih boleznij, vedno gnojčih se ran, kakor tudi vseh spolovnih in kožnih boleznij, mozoljev na telesu in obrazu, gob, sifilitičnih oteklin.

Posebno ugoden vspek je kazal ta čaj pri napihnjeni jeter in vranice, kakor tudi pri hemeroidah, zlatenici, hudih boleznih žilec, kit in členkov, potem tiščenje v želodci, zapiranje sape, zapiranje doljnega telesa, težave pri puščanju vode, polucijah, možki slabosti, tok pri ženskah itd.

Bolezni, kakor škrofeljni, bezgavke se hitro in temeljito zdravijo, če se čaj neprenehoma pije, ker je milo raztopujoče in na vodo goneče zdravilo.

Veliko spričal, priznavalnih in pohvalnih listov, ki se na zahtevevanje zastojni pripošiljajo, potrjuje, da so te besede resnične.

V dokaz navedenega navajamo tukaj vrsto priznavalnih pisem:

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu.

Terezijavas pri Kaplici na Češkem, 28. jan. 1876.

Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj, ki sem ga pri Vas naročil, sem prejel in porabil; hvaleči moram zelo njegov učinek, kajti popolnem je ozdravil moje revmatične bolezni.

Ivan Prill.

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchnu.

Herantz, zadnja pošta Šildberg, 3 febr. 1876.

Ker je Vaš tako dobri Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj mojim prijateljem in sosedom pri protinskih boleznih tako pomagal, Vas prosim, da mi pošljete še dva paketa. Z vsem spoštovanjem

Ivan Werbu, oče ubogih.

Pred ponarejanjem in prevaranjem se svari.

Pravi Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj se dobiva le iz prve mejnarodne fabrikacije Wilhelmovega antiartritičnega antirevmatičnega kri čistilnega čaja v Neunkirchnu pri Dunaji ali pa v mojih zalogah, zažnamovanih po časnikih.

Eden paket, v 8 dozah, po predpisu zdravnika pripravljen, z naukom rabljenja v različnih jezicah 1 gold., posebe za kolek in zavoj 10 kr.

V priložnost p. n. občinstva se Wilhelmov antiartritični antirevmatični kri čistilni čaj tudi dobiva pri mojih gospodih jemalcih

v Ljubljani: Peter Lassnik,

v Postojni: Jos. Kupferschmidt, lekar; v Zagrebu: Sig. Mittlbach, lekar; v Celji: Baumbachova lekarna in Frane Rauscher; v Korminu: Hermes Codolini, lekar; v Gorici: A. Franzoni, lekar; v Gradci: J. Burgleitner, lekar; v Guttaringu: S. Vatterl; v Hermagoru: Jos. M. Richter, lekar; v Karlovcu: A. E. Katkič, lekar; v Celovci: Karel Klemenčič; v Kranji: Karel Šavnik, lekar; v Mariboru: Alojzi Kvandest; v Metliki: Alfred Matter, lekar; v Mozirji: Ivan Tribuč; v Ptujem: C. Girod, lekar; v Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekar; v Samoboru: F. Schwarz, lekar; v Trbižu: Alojzi v. Preat, lekar; v Trstu: J. Seravalle, lekar; v Beljaku: Math. Fürst; v Varaždinu: Dr. A. Halter, lekar; v slov. Bistrici: Ivan Janos, lekar; v slov. Gradci: Jos. Kaligarič, lekar. (391-1)